

Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Kokonaisturvallisuuden
yhteistoiminta Länsi- ja Sisä-
Suomen aluehallintoviraston
toimialueella

LSSAVI 13.12.2013

2012-2015

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kokonaisturvallisuuden yhteistoiminta

Taustaa

Jyrki Kataisen hallitusohjelman linjausten mukaisesti tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisimaa maa vuonna 2015. Maan hallituksen linjausten toteutuminen edellyttää turvallisuustyön kehittämistä kohti kokonaisturvallisuustyötä, jota toteutetaan laajana poikkihallinnollisena moniviranomais- ja muuna verkostomaisena yhteistoimintana. Pääpaino on kansalaislähtöisessä ennakoidussa turvallisuussuunnittelussa. Tämä on niukkenevien resurssien aikana pienen maan parhain ja tehokkain toimintamalli. Tähän taustaan ja aluehallintovirastojen ydinprosesseihin liittyen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto käynnisti jo vuonna 2010 kokonaisturvallisuustyön suunnittelutyön. Tavoitteena oli avata turvallisuuden kokonaiskuva alue- ja paikallistasolla. Käsitteeksi valittiin heti kokonaisturvallisuus keskushallinnon kanssa käytyjen keskustelujen tuloksena. Tavoitteena oli luoda malli siviilyyhteiskunnan tilannekuvan muodostamiselle, yhteen sovitaa alueellista turvallisuustyötä alueellaan sekä välittää kokonaistilannekuvaa niin operatiivisille toimijoille kuin keskushallinnolle.

Valtioneuvosto teki päätöksen (SM062:00/2011) kolmannen sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelun käynnistämisestä 3.11.2011 pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman linjausten mukaisesti. Valtakunnallisen kolmannen sisäisen turvallisuuden ohjelman rinnalle laadittiin vuoden 2012 aikana ns. alueelliset toimeenpanosuunnitelmat. LSSAV:ssa tämä työ tehtiin osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaa ja kokonaisturvallisuusstrategia valmistui 28.8.2012.

Kokonaisturvallisuuden yhteistoiminta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella toimii ylläjohtajavetoinen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaryhmä ja kehitys- ja strategiapäällikön koordinoimana sihteeristö.

Lisäksi työskentelyyn osallistuu mittava määrä asiantuntijoita teemaryhmien työn kautta. Ryhmät on asetettu toimikaudeksi 15.2.2012–31.12.2015. Kokoonpanot päivitetään vuosittain.

Varautumisen ja valmiussuunnittelun kokonaisuuden osalta pysyviä työelimiä ovat valmiustoimikunnat. Perusteilla on myös alueellinen valmiustoimikunta. Työstä vastaa pelastustoimi- ja varautumisen vastuualueen johtaja.

Kokonaisturvallisuuden yhteistoiminnan näkökulmasta tärkeää on aito osallisuus ja sitoutuminen yhteistoimintaan, poikkihallinnollinen toimintatapa ja uskallus etsiä uusia toimintamalleja yhteisten haasteiden ratkaisemiseksi. Fokus on ennakoidun toiminnan, informaatio-ohjauksen ja yhteistoiminnan kehittämisessä yhteistyössä eri tahojen kanssa. Toiminnan taustalla on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston [Sininen kirja –arvoprosessi \(linkki: http://www.avi.fi/web/avi/avi-lansi-ja-sisa-suomi-sininen-kirja\)](http://www.avi.fi/web/avi/avi-lansi-ja-sisa-suomi-sininen-kirja), jonka kymmenen teesiä siivittävät myös kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaa.

Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaryhmä

Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaryhmän tehtävänä on johtaa kokonaisturvallisuusstrategian toimeenpanoa ja seurata sen toteutumista. Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaryhmä vastaa suunnittelun linjakkuudesta suhteessa keskushallintoon ja paikallishallintoon, suunnitelmien ja toteutuksen yhteensovittamisesta toimialueella ja raportoi siitä keskushallintoon. Kokonaisturvallisuusstrategian toteutumista seurataan vuosittain päivitettävän toimenpidesalkun sekä joka toinen vuosi tehtävän indikaattoriperusteisen seurannan kautta. Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaryhmässä on edustettuna toimialueen viranomaisjohto, sotilasläänin johto, keskuskaupunkien johto, maakunnan liittojen ja ely-keskusten johto (kiertävä edustus), hiippakuntien ja kauppakamarien johto sekä

yrityselämän edustus. Ryhmää täydennetään järjestöjen edustajilla 2014. Ryhmä kokoontuu 2 kertaa vuodessa.

Sihteeristö

Sihteeristön tehtävänä on kokonaisturvallisuuden yhteistoiminnan koordinointi käytännön tasolla sekä käsiteltävien asioiden valmistelu kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaryhmälle. Sihteeristö laatii vuosittaisen toimintasuunnitelman, vastaa strategian toteutumisen seurannasta ja osin myös toimenpiteiden eteenpäin saattamisesta. Sihteeristön tehtävänä on myös vuosittaisen viestintäsuunnitelman laatiminen ja viestinnän toteutumisesta yhteistoimintaryhmän linjausten mukaisesti. Sihteeristössä edustettuina ovat teemaryhmien puheenjohtajat, viranomaisten edustajat sekä kutsutut asiantuntijajäsenet. Sihteeristö kokoontuu 4 kertaa vuodessa.

Teemaryhmät

Työskentelyssä on tukeuduttu mahdollisimman pitkälle jo olemassa olevien Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston omien ja muiden toimialueella olevien teemakohtaisten tai maakunnittaisten verkostojen ja työryhmien työskentelyyn. Teemaryhmiä on kahdeksan. Osa ryhmistä kokoontuu säännöllisesti, osa aktivoituu tehtäväperusteisesti.

Teemaryhmät ovat seuraavat:

1. Päihdetyö
2. Väkivallan ja rikosten ehkäisy
3. Syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen (pääteema)
4. Yritysturvallisuus
5. Turvallisuusviestintä
6. Turvallisuusosaaminen

7. Henkinen hyvinvointi ja turvallisuuden tunne

8. Arjen ja asumisen turvallisuuden parantaminen ml rakennetun ympäristön suunnittelu

Kokonaisturvallisuusstrategian toimeenpano jatkuu vuonna 2014. Teemaryhmät täsmentävät vuodelle 2014 laaditut toimintasuunnitelmansa 15.2.2014 mennessä. Toimenpiteet on kerätty toimepidesalkkuun ja toteutustahot on vastuutettu.

Valmiustoimikunnat

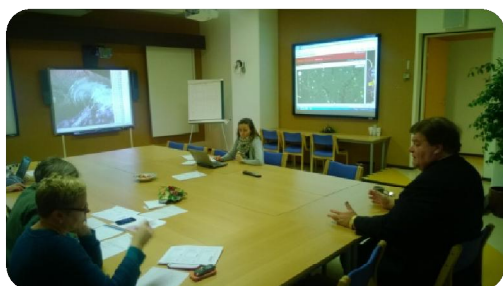
LSSAVIn toimialueella on toiminut vuodesta 2010 alkaen kolme valmiustoimikuntaa: Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Pirkanmaan valmiustoimikunnat. Tehtävä on keskittynyt tällä hetkellä viranomaisten varautumistyön yhteensovittamiseen. Vuonna 2014 aloittaa näiden lisäksi LSSAVIn alueellinen valmiustoimikunta, jonka tehtävänä on kokonaisturvallisuuden yhteensovittaminen varautumisen näkökulmasta. Perustettavan alueellisen valmiustoimikunnan toiminta ja rakenne luodaan koko Suomen alueellisten valmiustoimikuntien dokumenttien ja käytänteitten selvitystyön tuloksiin. Selvitys on parhaillaan käynnissä ja valmistuu 30.4.2014 mennessä.

Valmiusharjoitukset

Valmiusharjoituksia järjestetään LSSAVIn toimialueella kolmen vuoden syklistä Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjanmaan kolmen maakunnan alueella (Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa). POHJA-BOTTEN13 harjoituksessa käytettiin ensi kertaa seminaarityyppistä harjoitusmallia, joka sai paljon kiitosta osallistujilta. Vuonna 2014 toteutettava PIRKKA14 valmiusharjoitus järjestetään yhtäaikaaisesti puolustusvoimien PAPU14 harjoituksen kanssa. Kuntien näkökulmasta yhtäaikainen harjoittelu mahdollistaa laajapohjaisen ja realistisen harjoitusympäristön. Lisäksi harjoituksen yhteydessä pystytään tavanomaista tehokkaammin testaamaan siviiliyhteiskunnan varautumista suhteessa sotilaalliseen maanpuolustukseen. Aluehallintovirasto testaa harjoituksessa lisäksi kokonaisturvallisuuskonseptiaan, päivittäistavaruudon varautumisjärjestelyjä ja mahdollisesti uudentyypisiä kriisiviestintätapoja.

Tilannekuvatoiminto

LSSAVin tilannekeskuksen suunnittelu käynnistettiin vuonna 2010. Tilannekeskus on varusteltu modernein smart board ym. ratkaisuin, jolloin tilannekuvaa voidaan välittää ja vastaanottaa usealta eri taholta yhtäaikaaisesti. Tilannehuonehenkilöstön koulutus on käynnissä ja tilannekuvan muodostamista harjoitellaan aluehallinnon valmiusharjoituksen yhteydessä helmikuussa 2014. Kuva alla: Tilannekuvakeskuksen toiminnan harjoitus LSSAVissa 13.12.2013 Seija-myrskyn liittyen.

Viranomais- ja muu yhteistoiminta

Kokonaisturvallisuuden osalta ajankohtaista on viranomais-yhteistyön sekä viranomaisten ja kolmannen sektorin että viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistyön kehittäminen. Viranomaisneuvottelujen osalta on käyty ensimmäinen, suuntavivoja luotaava kierros. Parhailaan on käynnissä yhteistoiminnan tarkempi suunnittelu. Esimerkiksi PORA III linjausten mukaisesti suunnitellaan aluehallintovirastoon ja uusien poliisilaitosten (Sisä-Suomen poliisilaitos ja Pohjanmaan poliisilaitos) yhteistoimintamuodot. Puolustusvoimain uudistuksen myötä tehdään uusi yhteistyösopimus puolustusvoimain ja aluehallintoviraston välillä ja määritellään yhteistyö osana kokonaisturvallisuutta (maavoimien esikunta, panssariprikaati ja Porin prikaati sekä Pohjanmaan, Keski-

Suomen ja Pirkanmaan aluetoimistot) ja esimerkiksi menettelyt alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämisessä. Pelastustointia koskevien rakenteellisten uudistusten myötä aluehallintovirasto ylläpitää ja kehittää edelleen yhteistyötapoja alueellisten pelastuslaitosten kanssa (Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren, Keski-Suomen ja Pirkanmaan pelastuslaitokset). Aluehallintovirasto seuraa ja osallistuu kuntarakenne- ja SOTE-uudistustyöhön ja varmistaa viranomaisyhteistyön jatkumisen ja kehittymisen uusien rakenteiden myötä. Sairaanhoidopiirin kanssa on käyty keskustelu koskien varautumisen yhteensovittamista ja turvallisuussuunnittelua. Kauppakamareiden kanssa on sovittu yritysturvallisuuden kehittämisen suuntaviivoista.

Kokonaisturvallisuuden yhteistoiminta paikallisen turvallisuussuunnittelun tukena

Aluehallintovirastojen tehtävänä on yhteen sovittaa ja edistää turvallisuussuunnittelua alueellaan. Aluehallintovirastot toimivat jo nyt ministeriöiden poikkihallinnollisena ja koordinoivana alueellisena alustana. Paikallistasolla tätä koordinoitettavaa tekee kunta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto teki laajan kokonaisturvallisuusstrategian kuntakierroksen marrasjoulukuussa 2012. Kokonaisturvallisuuden kuntaroadshow II tehdään syksyllä 2014.

Syksyn 2012 kuntaroadshown yhteydessä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pyysi kuntia toimittamaan aluehallintovirastoon sekä valmiussuunnitelmat että hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat. Lisäksi on päivitetty kuntien ko. asioiden vastuuhenkilöverkosto. Tarkoituksena on analysoida kuntien hyvinvoinnin ja turvallisuuden sekä varautumisen tilan ja tavoitteiden nykytilaa sekä nostaa esiin niin mahdollisia kehittämiskohteita kuin myös hyviä käytäntöjä. LSSAVI onkin kannustanut kuntia poikkihallinnolliseen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitteluun päällekkäisten toimien välttämiseksi sekä toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Seuranta

Kokonaisturvallisuusstrategian toteutumista seurataan vuosittain ns. toimenpidesalkun avulla, jonne on koottu niin kansallisen sisäisen turvallisuuden ohjelman kuin alueellisen

kokonaisturvallisuusstrategian toimenpiteet. Seuranta tehdään vuosittain elo-syyskuussa valtakunnallisen sisäisen turvallisuuden ohjelman seuranta-aikataulun mukaisesti. Joka toinen vuosi tehdään LSSAVIn oma indikaattoripohjainen toimialueen hyvinvointi- ja turvallisuustilanteen analyysi. Seuraavan kerran tämä tehdään vuonna 2014. Ehdottoman tärkeää on sähköisen dynaamisen toiminnanohjausjärjestelmän luominen kokonaisturvallisuustyön johtamisen, suunnittelun ja seurannan tueksi.

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden toiminnanohjausjärjestelmä

LSSAVI käynnisti hyvinvoinnin ja turvallisuuden toiminnan ohjausjärjestelmän suunnittelun keväällä 2010. Taustalla oli peruspalvelujen arvioinnin kehittäminen moderniksi, dynaamiseksi sähköiseksi hyvinvoinnin ja turvallisuuden toiminnanohjausjärjestelmäksi paikallis-, -alue- ja keskushallinnon käyttöön. Vuonna 2011 LSSAVI yhdisti voimansa sähköistä hyvinvointikertomusta kehittävän Pohjois-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa. LSSAVI laajensi kehitystyötä koskemaan turvallisuutta ja tuotti esityksen turvallisuusindikaattoreista syksyllä 2012. Vuonna 2012 käynnistyi peruspalvelujen arvioinnin paikka-tietopohjainen kehitystyö PATIO hanke PSAVIN vetämänä tiiviissä yhteistyössä LSSAVIn kanssa. LSSAVIn toimesta nämä kaksi kehittämishanketta saatiin linkitettyä toisiinsa. Kattavaan ohjausryhmään kutsuttiin mukaan myös Valviran ja muiden avien edustus LSSAVIn aloitteesta. Työ etenee Pation osalta VM:n rahoittamana ja PSAVIN johtamana ja sähköisen hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksen osalta nyttemmin Kuntaliiton omistamana kehitystyönä. Kokonaiskoordinaointi on välttämätöntä ja se tapahtuu lähinnä Patiohankkeen ohjausryhmässä, jossa LSSAVI on varapuheenjohtajana..

Priorisoidut kehittämiskokonaisuudet 2014

Kokonaisturvallisuustyön aikana on noussut esiin varautumisen sekä turvallisuuden ja hyvinvoinnin kannalta ajankohtaisia, poikkihallinnollisia asiakokonaisuuksia, jotka vaativat yhtä aikaa usean eri viranomaisen ja toimijan asiantuntijuuden yhdistämistä niin toiminnan suunnittelussa kuin toteutuksessa. Näiden **kehittämiskokonaisuuksien** koordinaointitahoja ollaan parhaillaan sopimassa.

- Valmiustoimikuntien toiminnan kehittäminen ja uuden alueellisen valmiustoimikunnan perustaminen ja tavoitteen asettelu

Vastuutaho: LSSAVI/ Pelastustoimi- ja varautuminen vastuualue

Seija myrsky riehui Kokkolassa. Lähde:Iltalehti

- Turvallinen koulu- sosiaalinen ja fyysinen turvallisuus

Vastuutaho: LSSAVI/ Ruotsinkielien opetustoimen palveluyksikkö yhteistyössä sivistystoimen uuden vastuualueen kanssa

- Turvallinen lapsuus ja nuoruus- Get a life! - välittävä ja ennakoiva yhteistoiminta

(Välittämisen koodi, Ankkurimalli.
Lastensuojelukysymykset jne.)

Vastuutaho: LSSAVI/esikunta yhteistyössä POL-
vastuualueen kanssa

- Turvallinen ikääntyminen: Ikäihmisten elinympäristön turvallisuus ja turvallisuuden tunne

Vastuutaho: LSSAVI/POL ?

- Turvallinen työpaikka- painopisteenä turvallisuusosaamisen kasvattaminen ja jatkuvuuden hallinta

Vastuutaho: LSSAVI/ Työsuojelu vastuualue ?

- Turvallisen asuin-, työ- ja elinympäristö - ennakoiva, informaatio-ohjaava yhdyskuntasuunnittelu

Vastuutaho: LSSAVI/esikunta yhteistyössä eri vastuualueiden kanssa (ennakoiva yhdyskuntasuunnittelutiimi)

- Uudet kansalaisosallisuuden muodot kokonaisturvallisuustyössä

Vastuutahot: LSSAVI esikunta yhteistyössä VY ja TY

- Kuntien hyvinvointi- ja turvallisuussuunnittelun edistäminen ja hyvinvoinnin ja turvallisuuden toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen

Vastuutaho: LSSAVI osallistuen valtakunnalliseen kehittämistyöhön. LSSAVI kannustaa kuntia hyvinvointi- ja turvallisuussuunnittelun poikkihallinnolliseen tarkasteluun. Vuoden 2014 aikana valmistuu niin kuntien valmiussuunnitelmien kuin myös kuntien hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmien analyysit kehittämis-ehdotuksineen.

Kehittämiskokonaisuuksien eteneminen

Kullekin kokonaisuudelle laaditaan oma toimintasuunnitelma ja aikataulu sekä sovitaan teemakoordinaattorista (mikäli näin ei ole vielä sovittu).

Kokonaisturvallisuuden yhteistoiminnan teemaryhmät tarkastelevat kutakin teemakokonaisuutta oman erityisasiantuntemuksensa näkökulmasta - teemaryhmien laaja asiantuntemus hyödynnetään näin maksimaalisesti.

Horizontaaliset teemat

- turvallisuusosaaminen
- turvallisuusviestintä
- henkinen hyvinvointi ja turvallisuuden tunne

- kansalaisten osallisuuden lisääminen ja
- monikulttuurisuus

huomioidaan jokaisen teemakokonaisuuden yhteydessä. Kunkin kokonaisuuden toteuttamista ohjaa ennakoiwa ja poikkihallinnollinen, yhteistoimintaa korostava ajattelu.

Joulukuussa toimitetaan toimialueen viranomaisille ja keskuskaupungeille ja muille kokonaisturvallisuuden yhteistoiminnan osapuolille pyyntö ilmoittaa LSSAVlin mihin teemakokonaisuuksiin ne osallistuvat . Samassa yhteydessä pyydetään ilmoittamaan ko. tahoja edustavan henkilön nimi ja yhteystiedot.

Toimenpiteistä 2014

Kokonaisturvallisuuden eri ryhmien kokoonpanon päivittäminen tammikuun loppuun 2014 mennessä.

Kokonaisturvallisuuden teemaryhmien toimintasuunnitelmien päivittäminen 15.2.2014 mennessä.

Kokonaisturvallisuuden kehittämiskokonaisuuksien toteuttaja-verkostojen kokoaminen tammi-maaliskuussa 2014 ja kunkin kokonaisuuden etenemisestä sopiminen vastuutahon johdolla.

Kokonaisturvallisuuden yhteistoiminnan teemaryhmien laatima tilastollisen analyysi turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilasta toimialueella (vertailu tilanteeseen keväällä 2012)- aikataulu täsmentyy.

Viestinnän tehostaminen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaverkoston sisällä ja kokonaisturvallisuuden sähköisen työtilan aktiivinen käyttöönotto Kokonaisturvallisuuden sähköinen työtila www.lssavi.com (käyttäjätunnus:lssavi, salasana:kirppu).

Aktiivisen yhteistyön kehittäminen paikallistason (kuntien yhteyshenkilöverkosto) kanssa. Yhteistyö suunnitellaan ja käynnistetään 2014 aikana.

Vuoden 2014 kokousaikataulu

Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaryhmä

- 18.3.2014 ja 12.11.2014 klo 11-16

Kokonaisturvallisuuden yt-ryhmän sihteeristö

- 20.2.2014 klo 9.00-16.00: Sihteeristön ja kehittämiskokonaisuuksien vetäjien suunnittelu-workshop, fyysinen kokous
- 6.5.2014 klo 13-16, video
- 4.9.2014 klo 9.30-12.00, video
- x.10.2014 Toimintasuunnitelman 2015 suunnittelu-workshop, fyysinen kokous
- 11.11.2014 klo 9.30-12.00, video

Teemaryhmät

Teemaryhmien puheenjohtajat laativat kokousaikataulun vuodelle 2014 tammikuun aikana.

Kehittämiskokonaisuudet (erikseen sovittava aikataulu kunkin kokonaisuuden osalta)

LSSAVI/vastuuhenkilöt

Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaa johtaa LSSAVIn yllijohdaja Jorma Pitkämäki.

Kokonaisturvallisuuden yhteistoiminnasta lisätietoja antavat:

Johtaja Tarja Wiikinkoski, puh. 0295 018 800, sähköposti tarja.wiikinkoski@avi.fi

- Kokonaiskoordinointi, Varautuminen ja valmiussuunnittelu, tilannekuvatoiminta, vastuulla olevat teemaryhmät/kokonaisuudet

Kehitys- ja strategiapäällikkö Marja-Riitta Vest, puh. 0295 018 507, sähköposti marja-riitta.vest@avi.fi

- Kokonaiskoordinointi, sisäinen turvallisuus, vastuulla olevat teemaryhmät/kokonaisuudet

Lisätietoa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallinto-viraston kokonaisturvallisuustyöstä löytyy seuraavan linkin takaa:

<http://www.avi.fi/web/avi/alueellinen-toiminta>

